

Till undervisnings- och kulturministeriet

Ärende: Utlåtande om utkastet till regeringsproposition för läropliktslagen och därtill hörande lagar

Undervisnings- och kulturministeriet har bett Bildningsalliansen rf om utlåtande gällande utlåtandeverisionen av läropliktslagen. En utvidgning av läroplikten är en central utbildningspolitisk åtgärd i regeringsprogrammet. Bildningsalliansen anser att en utvidgning av läroplikten svarar både mot de strukturella reformbehoven och allas jämlika möjligheter till en utbildning efter den grundläggande utbildningen.

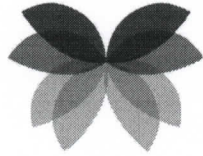
Den utvidgade läroplikten lyfter fram olika utbildningsalternativ och lärmiljöer. Målsättningen med reformen är att garantera allas möjligheter att kunna avlägga en examen på andra stadiet. Idag blir ca 15 % av åldersgruppen utan en sådan examen. Det här beror ofta av att man avbrutit sina studier på andra stadiet av olika orsaker. En orsak är att övergången från den grundläggande utbildningen till andra stadiet kan vara utmanande för en del studerande.

Bildningsalliansen understöder därför de åtgärder som nu lyfts fram för att underlätta och främja smidiga studieövergångar. Här kan folkhögskolorna fylla en viktig funktion. Folkhögskolorna har en lång erfarenhet av att handleda ungdomar som försöker finna sin utbildningsväg och behöver tid för att upptäcka sina styrkor och sin potential. Folkhögskolan ger de unga möjligheter att utvecklas som individer i en gemenskap där de tränar sina sociala färdigheter under läsåret bl.a. genom att bo tillsammans på internat. Studierna på en folkhögskola grundar sig på en individuell studieplan som svarar mot studerandes behov.

Bildningsalliansen understöder tanken att fästa extra uppmärksamhet på de unga som kanske inte genast efter avklarad grundläggande utbildning är mogna att fortsätta inom andra stadiets yrkes- eller gymnasieutbildning. Under ett folkhögskolår utvecklar den unga sina studie- och sociala färdigheter. Under läsåret skapar sig den studerande en tydligare stig för fortsatta studier och framtidsplaner.

Bildningsalliansen anser att regeringens förslag till läropliktslag samt dess samhällspolitiska målsättningar är i linje med det samhälls- och bildningsuppdrag som folkhögskolorna har. Enligt Lagen om fritt bildningsarbete är folkhögskolan internat för heltidsstudier, vilka tillhandahåller unga och vuxna personer möjligheter till frivilliga studier, förbättrar de studerandes studiefärdigheter och fostrar dem som individer och samhällsmedlemmar. Det fria bildningsarbetet syftar till att anordna utbildning som stöder sammanhållningen och jämlikheten i samhället samt ett aktivt medborgarskap

I motiveringarna till den utlåtandeverision till läropliktslag som nu är på remiss har man begränsat studerandeantalet för folkhögskolornas del till 650. Bildningsalliansen anser att man inte kan begränsa antalet studerande. Eftersom man inte begränsat antalet för de andra utbildningsformerna är det inte heller ändamålsenligt att göra det för folkhögskolornas del. En dylik begränsning främjar inte jämlikhets- och likabehandlingsprincipen, varken för de unga eller för de olika läroinrättningsformerna.



Det måste finnas en reell möjlighet för alla att söka sig till den utbildning som lämpar sig för hen bäst. Dessutom finns det en risk i ett dylikt förfarande att t.ex. de svenskspråkiga studenternas möjlighet till folkhögskoleutbildning begränsas om studerandeantalet redan uppnås inom det finskspråkiga folkhögskolefältet, där trycket av studerande är större. Folkhögskolorna har kapacitet att ta emot alla de studerande som önskar sig ett läsår på en folkhögskola. Dessutom bör alla utbildningsformer inom den utbildning som riktar sig till läropliktiga vara tillgänglig för alla i målgruppen. Bildningsalliansen understöder också tanken på att alla folkhögskolor som vill ska kunna ta emot målgruppen och ordna utbildning för läropliktiga.

I de beräkningar som gjorts inför lagförslaget har man utgått ifrån det antal studerandeveckor som nu finns inom folkhögskolorna. Man har beräknat att ca 22 000 studerandeveckor skulle användas för den utvidgade läroplikten. Idag presterar våra folkhögskolor ca 20 % mera studerandeveckor än vad som finansieras via statsandelar. Folkhögskolorna kan erbjuda läropliktsutbildning nationellt och i hela Svenskfinland. Bildningsalliansen anser att det måste riktas tilläggsprestationer till folkhögskolorna för den utvidgade läroplikten.

Bildningsalliansen föreslår att följande sats tas bort från utlåtandeverisionens motiveringar eftersom det inte är skäligt att koppla ihop antal studerande i en läroinrättning med finansieringen för alla upprätthållare:

”jos koulutusta järjestettäisiin enemmän kuin mihin talousarviossa oleva määräraha riittää, laskisi se koulutukseen myönnettävän rahoituksen tasoa kaikilta ylläpitäjiltä”

Läropliktslagen

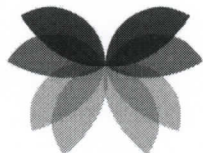
Bildningsalliansen anser att det är bra att läroplikten kan uppfyllas på många sätt och att den ger möjlighet till att beakta individens behov. Ett tillräckligt brett utbud av utbildningar ger bättre möjligheter för den enskilda individen att hitta det rätta studiealternativet, rätt studiemiljö och rätt väg till fortsatta studier.

I förslaget till läropliktslagen (§5) nämns möjligheten för studerande med invandrarbakgrund att utföra sin läroplikt inom den grundläggande utbildningen för vuxna ifall deras språkkunskaper i svenska eller finska ännu är otillräckliga. Det borde också vara möjligt för dem att uppfylla sin läroplikt genom att delta i den fria bildningens läs- och skrivfärdighetsutbildningar eller språkstudier på heltid med svenska eller finska riktade för målgruppen. Bildningsalliansen föreslår att man gör detta tillägg till lagförslaget.

I motiveringarna till läropliktslagen hänvisar man till grundlagen och att alla läropliktiga ska ha fri rätt att söka sig till den läroinrättning som de anser att lämpar sig bäst för dem. Bildningsalliansen anser det här vara en central princip i reformen och därför är ett fastslaget antal studerande för folkhögskoleutbildningen något som strider mot den fria ansökningsrätten. Det bör också försäkras om att de som avbrutit sina studier kan ansöka till de utbildningar som nämns.

Lagen om fritt bildningsarbete

I förslaget nämns att läroplikten också kan utföras på en folkhögskola. Man föreslår ett nytt kapitel 7 a där det förordnas om den utbildning som riktar sig till läropliktiga.



De förändringar som föreslås för Lagen om fritt bildningsarbete i 9,10 och 24 § är i enlighet med regeringens linjedragningar. Bildningsalliansen anser att det är viktigt att läropliktiga kan fritt ansöka om studieplats på en folkhögskola.

§ 25 b

Här nämns om anordnandet och omfattningen av utbildningen för läropliktiga inom folkhögskolan. Omfattningen är 34 studerandeveckor och utbildningen är ettårig. Bildningsalliansen anser att det är viktigt att man kan ansöka flexibelt under läsåret till en folkhögskollinje och övergå till andra stadiets utbildning vid behov. Utbildningens längd bör kunna definieras i de individuella studieplanerna. Den studerande ska flexibelt kunna söka till en utbildning under pågående läsår och fortsätta tills hen har uppnått ett år av studier.

§ 25 c

Bildningsalliansen anser att det är grundat att uppgöra nationella läroplansgrunder för de utbildningar inom folkhögskolan som riktar sig till läropliktiga.

§ 25 e

Bildningsalliansen anser att det är bra att folkhögskolornas läropliktsutbildning är med i det riksomfattande ansökningsförfarandet eftersom det underlättar för både den studerande och hans föräldrar samt studiehandledare att finna de utbildningar som erbjuds. Förutom den riksomfattande ansökningen bör det finnas möjligheter till kontinuerlig ansökan längs med läsåret för dem som blivit utan studieplats eller avbrutit sina studier.

§ 25 f

Rätten att studera enligt en individuell studieplan är viktig och ger möjlighet till att beakta individuella inlärningsbehov och målsättningar.

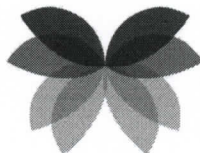
§ 25 h

Paragrafen gäller studierätten. Där fastställs att studerandes studierätt upphör när han eller hon har avlagt utbildningen i den omfattning som stadgas i 25 b § eller när han eller hon anses ha avgått på det sätt som anges i 25 i §. Om den studerande inte under ett år uppnått 34 studerandeveckor ska hen kunna fortsätta i utbildningen tills hen ha uppnått ett år av studier.

§ 25 i

Paragrafen behandlar en studerandes avgång. Paragrafen tar inte ställning till om den studerande ska få stanna kvar på internatet efter att man ansetts avgått. Bildningsalliansen föreslår att man i 25 i § också berör avgående från internat eftersom förslaget inte fastställer vilka principer som berör den frågan.

Bildningsalliansen anser att förslaget om att förändringar i Lagen om fritt bildningsarbete skulle träda i kraft samtidigt som den nya läropliktslagen är bra eftersom det då ger möjlighet för folkhögskolan att starta sina utbildningar. Samtidigt får studerande möjlighet att fritt söka till folkhögskolornas utbildningar.



Övriga förordningar

Lag om utbildning som handleder för examensutbildning

I utlåttandeverisionen av förslag till Lag om utbildning som handleder för examensutbildning nämns vilka som får anordna utbildningen. Påbyggnadsundervisningen ska enligt förslaget bli en del av de utbildningar som handleder för examensutbildning.

Folkhögskolan har en lång erfarenhet av att anordna påbyggnadsundervisning eller den sk. tionde klassen. Bildningsalliansen anser att det är viktigt att försäkra sig om att även folkhögskolorna kan anhålla om upprätthållartillstånd vid behov och fortsätta anordna utbildningen även i framtiden. I Svenskfinland är det inte alltid ändamålsenligt att i varje kommun anordna påbyggnadsundervisning eftersom antalet studerande är så få. Då är det motiverat att ordna det regionalt i en folkhögskola där det även finns möjligheter till inkvartering.

Det är viktigt att tillgänglighet till påbyggnadsundervisning på svenska kan garanteras i alla regioner. I § 7 behandlar man individens rätt att ansöka till utbildningen. Till utbildningen kan man söka via direkt ansökan till upprätthållaren eller via den gemensamma elevansökan. Ett flexibelt ansökningsförfarande betjänar också dem som avbrutit sina studier.

Lag om ändring av lagen om nationella studie- och examensregister

Det är viktigt att utbildning inom den fria bildningen uppmärksammas i lagen. Paragraf 9 a berör de läropliktiga inom den fria bildningen. I samband med att lagen förändras borde man också beakta de andra utbildningarna inom folkhögskolan och fria bildningen i enlighet med det som nämns i undervisnings- och kulturministeriets publikation 2019:46 kring identifiering och erkännande av kompetens inom den fria bildningen.

Lag om ändring av lagen om stöd för skolresor

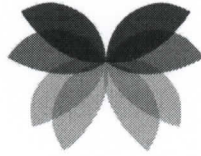
Bildningsalliansen anser att det är bra att folkhögskolorna nämns i lagen och att dess studerande har rätt att få skolrestöd.

Lag om ändring av 1 § i lagen om elev- och studerandevård

Bildningsalliansen anser att det är både nödvändigt och behövt att den utbildning som sker inom den fria bildningens folkhögskoleutbildning för läropliktiga läggs till i Lagen om elev- och studerandevård.

Helsingfors 10.6.2020

Moa Thors
Ordförande



Utlåtandets centrala innehåll

Bildningsalliansen understöder förslaget till reform och att det görs upp riktlinjer för läroplikten och därtill hörande lagar. I lagen om fritt bildningsarbete tillkommer ett kapitel som berör utbildningen inom folkhögskolan för läropliktiga, vilket enligt Bildningsalliansen är motiverat. Det att finansieringen för de olika utbildningsformerna definieras i respektive förordning är också motiverat. Bildningsalliansen anser att man i förslaget borde tillägga möjligheten för invandrare att uppfylla läroplikten inom de utbildningar inom fria bildningen som kan ingå i integrationsplanen.

I motiveringarna till den utlåtandeversion till läropliktslag som nu är på remiss har man begränsat studerandeantalet för folkhögskolornas del till 650. Bildningsalliansen anser att man inte kan begränsa antalet studerande. En dylik begränsning främjar inte jämlikhets- och likabehandlingsprincipen, varken för de unga eller för de olika läroinrättningsformerna. Dessutom har man i de ekonomiska beräkningar som gjorts inför lagförslaget utgått ifrån det antal studerandeveckor som nu finns inom folkhögskolorna. Man har beräknat att ca 22 000 studerandeveckor skulle användas för den utvidgade läroplikten. Idag presterar våra folkhögskolor ca 20 % mera studerandeveckor än vad som finansieras via statsandelar. Bildningsalliansen anser att det måste riktas tilläggsprestationer till folkhögskolorna för den utvidgade läroplikten. För att man ska kunna garantera en jämlik ansökningsrätt kan man varken begränsa antalet studieplatser eller utgå ifrån att nuvarande prestationer är tillräckliga.

Bildningsalliansen föreslår att följande sats tas bort från utlåtandeversionens motiveringar eftersom det inte är skäligt att koppla ihop antal studerande i en läroinrättning med finansieringen för alla upprätthållare:

”jos koulutusta järjestettäisiin enemmän kuin mihin talousarviossa oleva määräraha riittää, laskisi se koulutukseen myönnettävän rahoituksen tasoa kaikilta ylläpitäjiltä”

I Bildningsalliansens utlåtande finns mera utförligt förklarat våra ståndpunkter till förslaget.

Bildningsalliansen anser att folkhögskolorna har goda förutsättningar att vara en av flera utbildningsformer riktade till läropliktiga. Bildningsalliansen anser att regeringens förslag till läropliktslag samt dess samhällspolitiska målsättningar är i linje med det samhälls- och bildningsuppdrag som folkhögskolorna har.